
Balanța de plăți externe a scăzut în octombrie 2023

Assoc. prof. Mădălina-Gabriela ANGHEL PhD (*madalinagabriela_angel@yahoo.com*)
Artifex University of Bucharest

Cristian Marius RĂDUȚ PhD Student (*radutmc@gmail.com*)
Bucharest University of Economic Studies

Denis-Arthur STRIJEK PhD Student (*denis.strijek@gmail.com*)
Bucharest University of Economic Studies

Abstract

În acest articol, autorii s-au concentrat asupra activității ce implică comerțul internațional, care are un efect deosebit asupra formării și modificării Produsului Intern Brut. În acest sens, se știe că importurile înseamnă consum din valoarea activității productive interne, care prin schimbul valutar asigură plata acestora, iar exporturile înseamnă încasări suplimentare. Cercetarea a presupus analiza dinamică a exporturilor, importurilor și a balanței comerciale (FOB/CIF) în perioada ianuarie 2018–octombrie 2023, apoi studiul comerțului internațional pe grupe de produse conform CSCI Rev.4, în primele zece luni ale anului 2023 și ulterior evoluția exporturilor, importurilor și a balanțelor comerciale (FOB/CIF) Intra-UE27 și Extra-UE27 în perioada cuprinsă între ianuarie 2021 și octombrie 2023. Din punct de vedere metodologic, indicatorii statistici specifici comerțului internațional au fost utilizați, s-a analizat evoluția de la o perioadă de timp la alta printr-un studiu cronologic și au fost interpretate datele, care au fost prezentate pentru o mai ușoară înțelegere într-o serie de tabele și grafice, care evidențiază evoluția indicatorilor analizați.

Cuvinte cheie: import, export, balanță de plăți externe, indicatori, evoluție și dinamică.

Clasificarea JEL: C10, H10

Introducere

Articolul analizează dinamica balanței comerciale (FOB/CIF) a exporturilor, importurilor și a balanței comerciale (FOB/CIF) din ianuarie 2018 până în octombrie 2023. Apoi, în lunile ianuarie până în octombrie 2023, se concentrează pe studiul comerțului internațional pe grupe de produse conform CSCI Rev.4.

Autorii se concentrează apoi pe schimbările dintre exporturi, importuri și balanțe comerciale (FOB/CIF) intra-UE27 și extra-UE27 din ianuarie 2021 până în octombrie 2023.

Printr-un studiu cronologic, s-a analizat evoluția de la o perioadă de timp la alta și datele au fost interpretate și prezentate pentru o mai bună înțelegere într-o serie de tabele și grafice, urmărind în felul acesta evidențierea indicatorilor analizați.

În cuprinsul acestui articol apar o serie de indicii care induc autorilor sentimentul că nu asistăm la o mai bună calibrare a economiei românești cu economia celorlalte state membre ale Uniunii Europene, rezultatul reducerii deficitului balanței comerciale (FOB/CIF), în primele zece luni din 2023, față de primele zece luni ale anului 2022, ar fi efectul reducerii cantității de bunuri de import consumate, reducere cauzată în principal de creșterea prețurilor, de scăderea puterii de cumpărare a populației și de imposibilitatea susținerii consumerismului din perioadele precedente.

Toate acestea sugerează că în viitorul nu foarte îndepărtat, dinamica Produsului Intern Brut o să tindă spre valori cât mai mici, fiind aplatizată atât de valoarea indicatorului export net, cât și de restrângerea consumului.

Literature review

Deficitul balanței de plăți externe a României este în creștere de la 1990 până în prezent, iar numeroși cercetători au investigat acest fenomen. Prin urmare, Anghelache C. și colab. (2020) și Anghelache C., Anghel M.G. (2017) au examinat și împărtășit mai multe analize privind evoluția schimburilor internaționale de bunuri. Aceste analize au fost efectuate împreună cu utilizarea unor modele statistico-econometrice, pe baza cărora au fost efectuate unele estimări. Lucrarea lui Hummels D. (2007) examinează costurile transportului în comerțul internațional în era globalizării. Karacovalia B. și Limao N. (2008) examinează aspecte ale liberalizării schimburilor comerciale în UE. Elgstrom O. (2007) se concentrează pe activitatea de comerț internațional în ceea ce privește conținutul și tehnicile negocierilor. De asemenea, Fajgelbaum P. și colab. (2011) efectuează un studiu privind veniturile, calitatea producției și comerțul internațional, cu aspecte referitoare la comerțul exterior în curs de desfășurare. O analiză detaliată a relațiilor comerciale internaționale și a relațiilor cu Uniunea Europeană a fost publicată de Hill C. și Smith M. (2011). Bernard A.B. și colab. (2012) au examinat rolul marilor corporații globale în comerțul internațional de bunuri. Mina-Raiu, L. (2014) subliniază modul în care relația dintre sectorul public și mediul de afaceri afectează progresul economic și social.

Metodologie

Datele colectate din sistemele statistice Intrastat și Extrastat sunt utilizate pentru stabilirea statisticilor privind comerțul internațional de bunuri și servicii. Dacă sistemul Intrastat se referă la comerțul din interiorul Uniunii Europene, adică la schimbul de bunuri între România și celelalte state ale Uniunii Europene, sistemul Extrastat se identifică cu comerțul de bunuri pe care România îl are cu statele care nu aparțin Uniunii Europene.

Comerțul intra-UE include livrarea de bunuri din România către un alt stat membru UE și livrarea de bunuri din România către un alt stat membru UE.

Expedierile de bunuri care pleacă din România includ:

- bunuri care pleacă din teritoriul statistic al României către alt stat membru UE;

- bunuri care au fost expediate în România pentru prelucrare activă în interiorul țării sau pentru prelucrare sub control vamal în România și care sunt expediate altor state membre.

Produsele care sunt introduse în România includ:

- bunuri care pot fi transportate fără restricții într-un stat membru UE și care ajung pe teritoriul statistic al României;

- bunuri care au intrat pe teritoriul statistic al României după ce au fost plasate în procedura vamală de prelucrare activă sau sub control vamal în alt stat membru UE.

Comerțul extra-UE se referă la comerțul cu bunuri care are loc între România și țările non-membre ale Uniunii Europene. Acestea includ importul direct de bunuri pentru consum, importul de bunuri care au fost scoase din antrepozitele vamale sau zonele libere pentru consum, exportul de bunuri de origine națională și exportul de bunuri importate care au fost declarate pentru consum intern.

În plus, acestea includ importuri ocazionale de bunuri străine pentru prelucrarea activă în țară, exporturi ocazionale de produse compensatoare rezultate după prelucrarea activă, exporturi ocazionale de bunuri pentru prelucrarea pasivă (în alte țări), importuri compensatoare rezultate după prelucrarea în afara țării și bunuri importate sau exportate în sistemul de leasing financiar, respectiv quasi-export.

Comerțul internațional nu include bunurile care sunt în tranzit, bunurile care sunt admise temporar sau scoase din țară (cu excepția celor care sunt pentru prelucrare), bunurile pe care companiile internaționale le-au cumpărat pentru utilizarea lor în România, bunurile pentru reparații și piesele de schimb aferente.

Prețurile de export FOB și CIF sunt utilizate pentru a prezenta datele valorice.

Prețul FOB (Free on Board/Free on Board) este prețul la frontiera țării exportatoare, care include valoarea produsului, costurile de transport până la punctul de îmbarcare și toate taxele care trebuie să fie plătite pentru a fi încărcat la bord.

Prețul CIF (Cost, Asigurare, Freight/Cost, Asigurare, Navlu) este prețul la frontiera țării importatoare care include costurile componente ale prețului FOB, precum și costurile de asigurare și transport internațional.

Datele valorice sunt prezentate în două valute: euro și lei. Pentru a converti datele valorice exprimate în lei, care au fost colectate din declarațiile statistice Intrastat și declarațiile vamale, se utilizează două cursuri de schimb: cursul de schimb mediu lunar lei/euro comunicat de Banca Națională a României pentru sistemul Intrastat și cursul de schimb mediu lunar lei/euro comunicat de Banca Națională a României pentru penultima zi de miercuri a lunii pentru sistemul Extrastat. Pentru comerțul intra-UE, datele sunt extrase din:

- declarațiile statistice Intrastat sunt obținute direct de la operatorii economici care au exportat sau importat bunuri intra-UE care au depășit pragul statistic Intrastat stabilit pentru fiecare flux și a de referință.

- declarațiile vamale care sunt colectate și procesate de Autoritatea Vamală Română (MF-AVR) a Ministerului Finanțelor pentru comerțul intra-UE cu bunuri care sunt destinate prelucrării interne sau prelucrării sub control vamal; aceste bunuri sunt transportate din sau către părți ale teritoriului statistic al UE care nu aparțin teritoriului fiscal al UE.

Pentru comerțul în afara Uniunii Europene: Autoritatea Vamală Română a Ministerului Finanțelor (MF-AVR) este responsabilă de colectarea și procesarea declarațiilor vamale pentru import și export. Operatorii economici autorizați pentru proceduri vamale simplificate folosesc un formular cu structură prestabilită pentru a transmite informațiile de import sau export la Institutul Național de Statistică.

Tot Institutul Național de Statistică colectează informații despre comerțul internațional cu energie electrică și gaze naturale folosind formulare statistice de la societățile importatoare și exportatoare, precum și de la operatorii de rețea (CN Transelectrica SA și SNTGN Transgaz SA). Cantitățile fizice de energie electrică și gaz natural care sunt transportate prin conducte în interiorul țării nu sunt incluse în importuri și exporturi.

Raportat la volumul total al importurilor și exporturilor intra-UE de bunuri, gradul de colectare a datelor prin cercetarea statistică Intrastat a fost de peste 95,0 la sută. Au fost efectuate estimări de date pentru aproximativ 5,0% rămas, care reprezintă valoarea comerțului sub pragurile statistice Intrastat și nonrăspunsuri.

Date, rezultate și discuții

Importurile CIF în octombrie 2023 au însumat 11208,1 milioane euro, iar exporturile FOB au însumat 8408,5 milioane euro, ceea ce duce la un deficit de 2799,6 milioane euro.

Exporturile din octombrie 2023 au crescut cu 5,6% față de octombrie 2022, în timp ce importurile au scăzut cu 1,5%.

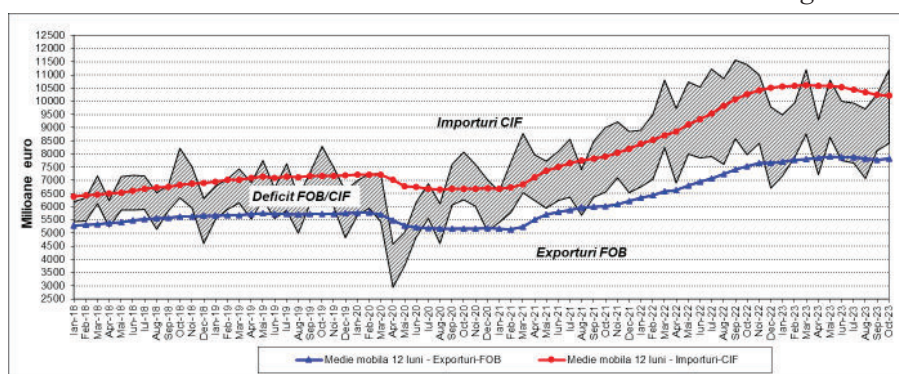
Importurile CIF au însumat 101892,9 milioane euro și exporturile FOB au însumat 78699,5 milioane euro în perioada primelor zece luni ale anului 2023.

Exporturile au crescut cu 2,4% între ianuarie - octombrie 2023, importurile scăzând cu 3,2%.

Balanța comercială s-a menținut deficiatară în primele 10 luni ale anului 2023, înregistrând o valoare de 23193,4 milioane euro, comparativ cu perioada similară a anului 2022, este cu 18,4% mai mică.

Evoluția Soldul balanței comerciale (FOB/CIF) pentru exporturi și importuri (ianuarie 2018–octombrie 2023)

Figura nr. 1



Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Se observă din figura anterioară că soldul balanței comerciale s-a menținut deficiatar, îmbucurător ar fi faptul că pe fondul reducerii importurilor din vara anului 2023 se înregistrează acea scădere cu 18,4% față de perioada similară a anului precedent. Partea negativă a graficului este aceea că exporturile s-au menținut la un nivel constant ce ne duce cu gândul că ne aflăm într-o fază de reducere a deficitului pe fondul reducerii activităților comerciale.

Comerțul global de grupe de produse, conform CSCI Rev.42, în primele 10 luni ale anului

Tabelul nr. 1

	Exporturi FOB			Importuri CIF		
	1.1-31.X 2023			1.1-31.X 2023		
	Milioane euro	Pondere în total export (%)	în % față de 1.1-31.X 2022	Milioane euro	Pondere în total import (%)	în % față de 1.1-31.X 2022
TOTAL	78699,5	100,0	+2,4	101892,9	100,0	-3,2
din care, în relație cu UE 27	57221,2	72,7	+2,7	74644,1	73,3	+0,5
Alimente și animale vii	6259,4	8,0	-2,1	8926,4	8,8	+10,1
din care, în relație cu UE 27	2975,8	3,8	+2,5	7295,1	7,2	+9,4
Băuturi și tutun	1792,7	2,3	+24,4	996,4	1,0	+12,6
din care, în relație cu UE 27	1017,9	1,3	+10,3	724,3	0,7	+11,8
Materiale crude, necomestibile, exclusiv combustibili¹⁾	3118,3	4,0	-11,4	2430,5	2,4	-24,7
din care, în relație cu UE 27	2152,0	2,7	-7,8	1632,5	1,6	-0,9
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	4528,9	5,8	-23,9	8667,8	8,5	-32,1
din care, în relație cu UE 27	2168,5	2,8	-25,5	3045,8	3,0	-45,6
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală și vegetală	360,9	0,5	-34,5	222,3	0,2	-36,9
din care, în relație cu UE 27	208,9	0,3	-54,6	189,0	0,2	-21,5
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă secțiune	3665,0	4,7	-2,3	13984,2	13,7	-8,8
din care, în relație cu UE 27	2447,4	3,1	-9,1	11341,2	11,1	-2,6
Mărfuri manufacturate clasificate în principal după materia primă	12746,7	16,2	-4,8	17838,9	17,5	-8,0
din care, în relație cu UE 27	9532,5	12,1	-4,3	12850,1	12,6	-5,5
Mașini și echipamente pentru transport	35087,3	44,6	+9,9	37135,1	36,4	+8,4
din care, în relație cu UE 27	28240,5	35,9	+10,5	29213,4	28,7	+11,2
Articole manufacturate diverse	10933,0	13,9	+12,3	11657,8	11,4	+7,1
din care, în relație cu UE 27	8384,7	10,7	+6,1	8325,1	8,2	+5,2
Bunuri necuprinse în altă secțiune din CSCI	207,1	0,3	+12,7	33,5	*)	-11,0
din care, în relație cu UE 27	92,9	0,1	+21,5	27,6	*)	-8,9

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Sunt cuprinse mărfuri manufacturate, clasificate în principal după materia primă (fier, oțel, cauciuc, metal, etc.) și articole manufacturate diverse (îmbrăcăminte și accesorii, încălțăminte, etc.) 2) CSCI, Rev.4. - Clasificarea Standard de Comerț Internațional 3) Include, în principal, semințe și fructe oleaginoase; minereuri metalifere și deșeuri metalice; lemn și plută; și alte materii brute.

Un impact semnificativ asupra structurii exporturilor au avut grupele Mașini și echipamente de transport (44,6% la export și 36,4% la import) și alte produse manufacturate (30,1% la export și 28,9% la import).

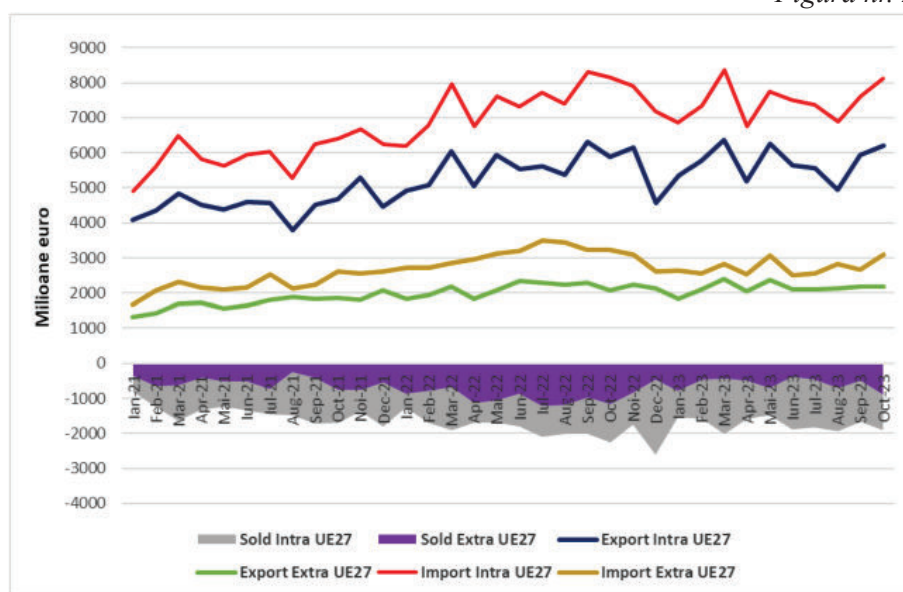
În perioada 1.I-31.X 2023, schimburile de bunuri intra-UE27 au însumat 57221,2 milioane euro la expedieri și 74644,1 milioane euro la introduceri. Aceste sume reprezintă 72,7% din totalul exporturilor și 73,3% din totalul importurilor.

În perioada 1.I-31.X 2023, schimburile de bunuri extra-UE27 au fost de 21478,3 milioane euro la export și 27248,8 milioane euro la import.

Aceste valori reprezintă 27,3% din totalul exporturilor și 26,7% din totalul importurilor.

Soldurile balanțelor comerciale intra-UE27 și extra-UE27 pentru exporturi, importuri și balanțe comerciale (FOB/CIF) din ianuarie 2021 până în octombrie 2023

Figura nr. 2



Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Graficul 2 ne prezintă o posibilă explicație a reducerii cu 18,4% a deficitului balanței comerciale, putem observa că în mare parte este explicat de soldul extra-UE, chiar dacă și soldul intra-UE a înregistrat valori mai mici față de anul anterior. Putem spune că România în primele 10 luni ale anului 2023, a avut o tendință de a realiza schimburi cu precădere către statele membre ale Uniunii Europene.

Concluzii

Au fost cheltuite sume enorme în perioada crizelor pandemice, post-pandemice și energetice pentru șomaj, salarii compensatorii, ajutor de șomaj și alte măsuri, iar cea mai mare parte a forței de muncă a plecat din țară. În prezent, suntem forțați să apelăm la companii din străinătate pentru a îndeplini responsabilitățile pe care le-a avut România. Există o necesitate de a revizui activitatea comerțului internațional la nivel macroeconomic și de a găsi soluții

pentru a reduce deficitul de balanță de plăți externe sau pentru a egaliza importurile cu exporturile pentru a atinge un export net zero.

Descoperim că statele din UE dețin cea mai mare parte a schimburilor comerciale internaționale, intracomunitare și extracomunitare, în special în ceea ce privește importurile. În consecință, deși deficitul balanței comerciale de plăți externe nu mai crește, economia este tot încorsetată și dependentă de exporturi pentru a-și acoperi importurile. În primul rând, reducerea structurală a industriei împiedică România să participe la proiecte semnificative. Cu mulți ani în urmă, industria producătoare de utilaj petrolier a fost una dintre cele mai puternice pentru a facilita participarea la proiecte internaționale.

O reducere a importurilor României se poate traduce și ca o reducere a consumului populației, ceea ce poate fi o consecință a reducerii alocării resurselor disponibile pentru satisfacerea apetitului de consum, sau mai poate fi explicată de reducerea cantităților consumate pe fondul creșterii prețurilor. În orice caz s-ar părea că această scădere a deficitului balanței comerciale, nu vine pe fondul unei creșteri economice durabile și sustenabile, sau pe fondul creșterii competitivității bunurilor produse de economia națională, ci este mai degrabă o reducere întâmplătoare, cauzată de conjuncturi nefavorabile care au acționat asupra economiei și vieții societății românești din ultima vreme.

După trecerile succesive prin criza pandemică, energetică și alimentară, sunt semne tot mai mici care să indice faptul că economia ar putea genera o sporire a exporturilor pentru atingerea îndepărtatului obiectiv export net zero.

Bibliografie:

1. Anghel, M.G., Iacob, Ș.V., Hașegan, D.A. (2020). The analysis of the international trade of Romania. *Theoretical and Applied Economics*, XXVII (1), Spring, 183-200
2. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2017). International Trade – factor of economic growth for European Union member States, XXIII International Scientific Conference of the PGV Network „The question of borders: a new representation of the European reality”, Casablanca, 14-16 September 2017, 267-278
3. Bernard, A.B., Jensen, J.B., Redding, S.J., Schott, P.K. (2012). The Empirics of Firm Heterogeneity and International Trade. *Annual Review of Economics*, 4 (1), 283-313
4. Elgström, O. (2007). Outsiders' Perceptions of the European Union in International Trade Negotiations. *Journal of Common Market Studies*, 45 (4), 949-967
5. Fajgelbaum, P., Grossman, G., Helpman, E. (2011). Income Distribution, Product Quality, and International Trade. *Journal of Political Economy*, 119 (4), 721-765
6. Hill, C., Smith, M. (2011). *International relations and the European Union*, Second Edition, Oxford University Press
7. Hummels, D. (2007). Transportation Costs and International Trade in the Second Era of Globalization. *Journal of Economic Perspectives*, 21 (3), Summer, 131-154

-
8. Mina-Raiu, L. (2014) – "Public-private partnership impact on local economic development. evidence from Romanian counties", *Economic Sociology, Human Resource Management and Organizational Dynamics*, pp. 211-229, Editura ASE, București
8. Karacaovalia, B., Limão, N. (2008). The clash of liberalizations: Preferential vs. multilateral trade liberalization in the European Union. *Journal of International Economics*, 74 (2), 299–327
- *** <https://insse.ro/cms/ro>